

Sygn. akt II Ka 246/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący SSO. Anna Łaszcznych (spr.)

Sędziowie SO. Magdalena Dąbrowska

SO. Wiesław Oryl

Protokolant Marlena Achcińska

przy udziale Prokuratora Okręg. Ewy Budzińskiej

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r.

sprawy M. K.

oskarżonego z art. 280 § 1 kk, art. 207 § 1 kk, art. 157 § 2 kk, art. 270 § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wyszkowie VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pułtusk

z dnia 26 maja 2014 r. sygn. akt VI K 123/13

o r z e k a :

1. uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Wyszkowie VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pułtusk do ponownego rozpoznania,

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. K. kwotę 516,60 złotych (tym podatek VAT) za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym

Sygn. akt II Ka 246/ 14

UZASADNIENIE

M. K. został oskarżony o to, że :

1. W dniu 29 grudnia 2011 roku w msc. K. używając przemocy wobec G. K. polegającej na przyduszeniu poduszką i uciskaniu pięściami po twarzy, zabrał w celu przywłaszczenia telefon (...) (...) o nr (...) o wartości 450 zł oraz pieniądze w kwocie 300 zł na szkodę pokrzywdzonej,

tj. o czyn z art. 280 § 1 k.k.

2. W dniu 27 października 2011 roku w msc. K. gm. P. uderzając metalową rurką w rękę, dusząc za szyję i uderzając kilkakrotnie pięścią w twarz spowodował u swojego syna R. K. trzy poziome zadrapania skóry karku, liczne

otarcia i zadrapania palców lewej ręki, bolesność mięśni karku ograniczającą bólowo ruchomość szyi, co skutkowało naruszeniem czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni,

tj. o czyn z art. 157 § 2 k.k.,

3. W okresie od 3 kwietnia 2009 roku do 9 lutego 2012 r. w msc. K. gm. P. znęcał się fizycznie i psychicznie nad G. K. w ten sposób, że wszczynał awantury domowe, groził pozbawieniem życia, bił rękoma po całym ciele,

tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.

4. W dniu 28 lipca 2006 r. w nieustalonym miejscu w celu użycia za autentyczną podrobił fakturę VAT (...) nr (...) w ten sposób, że podrobił podpis R. K.

tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.,

5. W dniu 16 czerwca 2008 roku w msc. K. gm. P. w celu użycia za autentyczną podrobił fakturę VAT o ntr (...) w ten sposób, że opatrzył pieczęcią o treści (...) oraz porobił podpis R. K.

tj. o czyn z art. 270 § kk

Sąd Rejonowy w Wyszkowie VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pułtusk wyrokiem z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie sygn. akt VI K 123/13 :

I. oskarżonego M. K. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w pkt. 1 i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. oskarżonego M. K. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w pkt. 2 i za to na podstawie art. 157 § 2 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

III. oskarżonego M. K. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w pkt. 3 i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

IV. oskarżonego M. K. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w pkt. 4 i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

V. oskarżonego M. K. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w pkt. 5 i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

VI. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

VII. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił na okres 5 (pięciu) lat próby;

VIII. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora;

IX. przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. K. kwotę 756 (siedemset pięćdziesiąt sześć) złotych oraz 173,88 (sto siedemdziesiąt trzy 88/100) VAT tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej z urzędu;

X. koszty postępowania przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości.

Na zasadzie art. 438 pkt 3 kpk w zw. z art. 427 § 2 kpk obrońca powyższemu wyrokowi zarzucił błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegające na przyjęciu przez Sąd, że :

a. w okresie wskazanym w akcie oskarżenia tylko oskarżony wielokrotnie wszczywał awantury domowe, groził G. K. pozbawieniem życia oraz bił rękoma po całym ciele, co skutkowało skazaniem oskarżonego za czyn z art. 207 k.k., podczas gdy z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż także G. K. wszczywała awantury, groziła oskarżonemu pozbawieniem życia i obrzucała wulgaryzmami;

b. w dniu 29 grudnia 2011 r. w K. doszło do awantury, podczas której oskarżony użył przemocy wobec pokrzywdzonej, uciskał ją pięściami i przyduszał poduszką, po czym, działając w zamiarze bezpośrednim, dokonał kradzieży jej telefonu komórkowego i pieniędzy w kwocie 300 zł, co skutkowało skazaniem oskarżonego za czyn z art. 280§1 k.k., podczas gdy jedynym świadkiem zaistnienia rzekomego zdarzenia jest pokrzywdzona, która jest skonfliktowana z oskarżonym, oskarżony zaś przeczy, aby zdarzenie takie miało w ogóle miejsce, dodatkowo także z zeznań funkcjonariusza Policji A. B. wynika, iż pokrzywdzona funkcjonariuszom przybyłym na interwencję nie wskazała, co zostało jej skradzione, ani nie pokazywała żadnych obrażeń;

c. w dniu 27 października 2011 r. oskarżony rzucił się na syna R. K. i spowodował u niego obrażenia skutkujące naruszeniem czynności narządu ciała na okres poniżej siedmiu dni, co skutkowało skazaniem oskarżonego za czyn z art. 157§2 k.k., podczas gdy ze zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego, zwłaszcza z notatki urzędowej sporządzonej na okoliczność dokonywanej w tym dniu interwencji policyjnej u rodziny K. wynika jedynie, że oskarżony uszkodził kombajn należący do R. K., brak natomiast wzmianki o zaistniałej bójce/pobicie/tudzież o obrażeniach u R. K.;

d. społeczna szkodliwość czynu z art. 270§1 k.k., jakiego oskarżony miał się dopuścić dwukrotnie, miała stopień wyższy niż znikomy, co skutkowało skazaniem go za w/w czyn, w sytuacji, w której ocena rodzaju i charakteru naruszonego dobra, rozmiarów wyrządzonej szkody, sposobu i okoliczności popełnienia czynu oraz postaci zamiaru i motywacji sprawcy prowadzi do wniosków odmiennych, co potwierdza np. fakt, iż R. K. o popełnieniu w/w czynu zawiadomił organy ścigania dopiero w grudniu 2009 r. tj. po upływie ponad trzech lat od zdarzenia, kiedy popadł w konflikt z oskarżonym i kiedy oskarżony wystąpił z pozwem rozwodowym przeciwko jego matce, co świadczy raczej o chęci dokuczenia oskarżonemu niż o poszukiwaniu ochrony prawnej dla naruszonego dobra;

II. na zasadzie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 427§2 k.p.k. obrońca zarzucił obrazę przepisów postępowania, w szczególności:

a. art. 4 k.p.k. poprzez uwzględnienie wyłącznie okoliczności świadczących na niekorzyść oskarżonego i pominięcie okoliczności świadczących na jego korzyść, w szczególności faktu, że wolą pokrzywdzonych było zaniechanie ścigania oskarżonego;

b. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów, pomijającej wszystkie niekonsekwencje i sprzeczności w dowodach obciążających oskarżonego, bezkrytyczne obdarzenie walorem wiarygodności zeznań pokrzywdzonej oraz R. K., który jako jedyny spośród dzieci stron pozostaje „w koalicji” z matką przeciwko ojcu, nadto nieuwzględniającej całości wszystkich ujawnionych dowodów, w szczególności, pominięcie dowodu z akt postępowania rozwodowego stron, z których jednoznacznie wynika, iż to oskarżony w okresie, w którym miało dochodzić do rzekomego znęcania wystąpił z pozwem o rozwód, wyprowadził się od pokrzywdzonej, unikał kontaktu z nią, by nie narażać się na awantury, pokrzywdzona zaś w toku całego postępowania rozwodowego ani razu nie zeznała, że oskarżony znęca się nad nią mimo iż postępowanie rozwodowe toczyło się w okresie, w którym w świetle zaskarżanego wyroku oskarżony miał dopuścić się znęcania;

c. art. 413 §2 pkt 1 k.p.k. poprzez brak dokładnego określenia przypisanych oskarżonemu czynów, w szczególności niewskazanie chociażby w przybliżeniu ilości awantur, jakie miał wszczywać oskarżony oraz sytuacji, w których oskarżony miał bić pokrzywdzoną rękoma po całym ciele oraz grozić jej pozbawieniem życia oraz brak wskazania, w jakim zamiarze oskarżony działał;

d. w zakresie czynu z art. 280 §1 k.k. - obrazę art. 4, 5 §2, art. 7, 410, 424§1 pkt 1 k.p.k. poprzez oparcie wyroku wyłącznie na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego bez należytego umotywowania takiego stanowiska w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, bezkrytyczne przyjęcie zeznań G. K. jako podstawy odpowiedzialności karnej oskarżonego, podczas gdy cierpi ona na urojenia prześladowcze, a dodatkowo jest skonfliktowana z oskarżonym i wydaje się mieć do niego żal z powodu rozwodu po niespełna czterdziestu latach małżeństwa, a nadto jej relacja pozostaje w sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego, zaś z zeznań świadka A. B. wynika, że przybyli na interwencję funkcjonariusze Policji nie zastali oskarżonego na miejscu zdarzenia, pokrzywdzona zaś nie wspominała, czego miała dotyczyć kradzież i nie pokazywała obrażeń;

co spowodowało dokonanie przez Sąd meriti błędnych ustaleń faktycznych.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 427§1 k.p.k. w zw. z art. 437§2 k.p.k., obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie wyroku i:

- w zakresie czynów z art. 207§1 k.k., 280§1 k.k. i 157§2 k.k. przekazanie sprawy do I instancji do ponownego rozpoznania;**
- w zakresie czynów z art. 270§1 k.k. umorzenie postępowania z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynów zarzucanych oskarżonemu.

Ewentualnie, obrońca wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do I instancji do ponownego rozpoznania w całości.

Obrońca wniósł również o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, albowiem pomoc ta nie została opłacona w całości, ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego M. K. jest o tyle zasadna, że skutkowałą uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Zasadnie podnoszony jest w apelacji obrońcy zarzut obrazę przepisów postępowania, w szczególności art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk oraz art. 424 § 1 kpk, która to obraza miała wpływ na treść wyroku. Uzasadnienie wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy dokonał powierzchownej analizy przeprowadzonych w sprawie dowodów i to nie wszystkich. Podzielić należy stanowisko obrońcy oskarżonego, że uzasadnienie wyroku nie spełnia wymogów określonych w art. 424 § 1 kpk. Jest ono lakoniczne. Sąd nie wskazał dokładnie, jakie fakty uznał za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Jeżeli chodzi o zarzucane oskarżonemu M. K. czyny z art. 280 § 1 kk, art. 207 § 1 kk i art. 157 § 2 kk, to Sąd swoje ustalenia oparł przede wszystkim na zeznaniach pokrzywdzonych G. K. i R. K., uznając je w całości za wiarygodne. Nie można pominąć faktu, że pokrzywdzeni pozostają w bardzo złych stosunkach z oskarżonym od wielu lat, dlatego też do ich zeznań należy podejść z dużą ostrożnością.

Słusznie podnosi obrońca oskarżonego w apelacji, iż Sąd Rejonowy uwzględnił okoliczności jedynie niekorzystne dla oskarżonego, co jest sprzeczne z zasadą obiektywizmu określoną w art. 4 kpk. W myśl tego przepisu sąd obowiązany jest badać i uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Z art. 4 kpk ściśle związany jest art. 7 kpk. Zgodnie z art. 7 kpk organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Z przepisu tego wynika zatem, że warunkiem prawidłowej oceny materiału dowodowego jest wzięcie pod uwagę i dokonanie oceny wszystkich przeprowadzonych dowodów. Zwrot „wszystkie” odnosi się oczywiście tylko do dowodów istotnych. Zgodzić należy się ze stanowiskiem obrońcy oskarżonego M. K. zawartym w apelacji, że ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Rejonowy nie jest

oceną swobodną, ale oceną dowolną, dokonaną wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego. Ocena dowodów dokonana przez Sąd jest pobieżna, jednostronna i niekonsekwentna.

Z protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2014 r. wynika, że do materiału dowodowego Sąd zaliczył dokumenty z akt sprawy I C 927/09 Sądu Okręgowego w Ostrołęce, nie wskazując, o jakie konkretnie dokumenty chodzi. Wyrokiem z dnia 26 października 2010 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział Cywilny orzekł rozwód pomiędzy M. K. i G. K. z winy obu stron. Z akt sprawy I C 927/09 wynika, że od ponad 2 lat stosunki między stronami były bardzo złe, dochodziło do ciągłych kłótni i awantur, wielokrotnie interweniowała policja. Nie ma natomiast w toku sprawy o rozwód mowy o znęcaniu się M. K. nad G. K.. Sąd Rejonowy bezkrytycznie w ślad za aktem oskarżenia przyjął, że oskarżony znęcał się fizycznie i psychicznie nad pokrzywdzoną w okresie od 3 kwietnia 2009r. do 9 lutego 2012 r. Uwadze Sądu uszło, że oskarżony w grudniu 2009r. wyprowadził się z domu w K. i początkowo zamieszkał u siostry w L., a potem w domu w P.. Sąd nie ustalił w jakim okresie strony mieszkały razem, kiedy miały mieć miejsce awantury i w jaki konkretnie sposób oskarżony miał znęcać się nad G. K.. W aktach sprawy na karcie 119 znajduje się opinia lekarska z dnia 3 kwietnia 2009 r. odnośnie obrażeń stwierdzonych u pokrzywdzonej, których miała doznać w czasie zajścia z oskarżonym. Na karcie 178 akt znajduje się natomiast opinia lekarska z dnia 3 stycznia 2009 r., z której wynika, że obrażenia stwierdzone podczas badania u oskarżonego, miały zostać spowodowane przez żonę i syna R.. Ten dokument nie został w ogóle ujawniony w toku rozprawy głównej.

Z uzasadnienia wyroku wynika, że przy ocenie zeznań pokrzywdzonej Sąd miał na uwadze opinię biegłej psycholog P. A.. Słusznie podnosi obrońca oskarżonego w apelacji, że Sąd pominął opinię biegłej psycholog M. P.. Biegła była obecna przy przesłuchaniu G. K. w prokuraturze i stwierdziła w opinii, że relacja świadka jest chwilami mało spójna i zdarzają się w niej wewnętrzne niejasności. Podkreślić należy, że zeznania świadka G. K. są głównym dowodem w sprawie i obowiązkiem Sądu z uwagi na skonfliktowanie świadka z oskarżonym i treść opinii biegłych psychologów była wszechstronna analiza tych zeznań dokonana w powiązaniu z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Zeznania świadka G. K. stanowiły także podstawę skazania oskarżonego M. K. za czyn z art. 280 § 1 kk. Nie ulega wątpliwości w świetle przeprowadzonych w sprawie dowodów, że telefon Samsung (...) będący własnością pokrzywdzonej znalazł się u oskarżonego. Należy dokładnie przeanalizować zeznania świadka G. K. odnośnie zdarzenia z dnia 29 grudnia 2011 r. Konieczne jest ustalenie, czy istotnie oskarżony miał stosować wobec niej przemoc w celu zaboru telefonu, czy też w innym celu. Okoliczność ta ma istotne znaczenie dla ustaleń w kwestii winy oskarżonego i właściwej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu. Z zeznań świadka G. K. wynika bowiem, iż oskarżony w czasie tego zdarzenia rozpiął rozporek, wyjął penisa i kazał go całować. Oskarżony miał także grozić świadkowi, że ją zabije, udusi.

Jak wynika z powyższych rozważań, trafny jest zarzut obrońcy oskarżonego, iż Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 410 kpk. Sąd pierwszej instancji nie wypełnił bowiem wymogu zawartego w tym przepisie, aby podstawą wyroku był „całokształt”, czyli wszystkie okoliczności (dowody) ujawnione w toku rozprawy głównej.

Z uwagi na powyższe uchybienia, których dopuścił się Sąd Rejonowy przy rozpoznaniu niniejszej sprawy, wypowiedanie się odnośnie pozostałych zarzutów podnoszonych w apelacji przez obrońcę oskarżonego M. K., w tym błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającego wpływ na jego treść, na obecnym etapie postępowania uznać należy za przedwczesne. Uchybienie w postaci błędu w ustaleniach faktycznych dotyczy sytuacji, gdy prawidłowo ujawniono dowody stanowiące podstawę wyroku, a także dokonano ich prawidłowej oceny. Oznacza to, że sąd ustalając stan faktyczny, wziął pod uwagę wszystkie dowody ujawnione na rozprawie i prawidłowo je ocenił.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd może skorzystać z możliwości, jakie daje przepis art. 442 § 2 kpk i przeprowadzając postępowanie w zakresie dowodów, które nie miały wpływu na uchylenie wyroku, poprzestać na ich ujawnieniu. Dotyczy to zarzutów z pkt. 4 i 5 aktu oskarżenia.

Niezależnie od zarzutów zawartych w apelacji podnieść należy, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 270 § 1 kk. Skazując oskarżonego za czyny z art. 270 § 1 kk, Sąd wymierzył mu karę po 2 miesiące pozbawienia wolności za każdy z czynów, podczas gdy przestępstwo z art. 270 § 1 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Reasumując. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd winien dokładnie przeprowadzić postępowanie dowodowe w zakresie czynów z pkt. 1, 2 i 3 aktu oskarżenia. Wszystkie dowody poddać wnikliwej analizie i należytej, zgodnej z wymogami art. 7 kpk ocenie. Pozwoli to na podjęcie prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie. Uzasadnienie wyroku musi spełniać rygory określone w art. 424 § 1 kpk.

Z tych względów z mocy art. 437 § 2 kpk Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

O wynagrodzeniu za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na zasadzie § 14 ust. 1 pkt. 5 i § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.